A°. 1924. N°. 9.

PUBLICATIE-BLAD.

BESCHIKKING *van den 19den Februari 1924, No. 200, bepalende de opneming in het* Publicatieblad *van den geldenden tekst der Verordening van den 6n. October 1906 (P. B. 1907 No. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, voorzien van de noodige aanteekeningen en van een overzicht der artikelen.*

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

Overwegende, dat het wenschelijk is den thans geldenden tekst van de Verordening van den 6n. October 1906 (P. B. 1907 No. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, in één geheel samengevat, voorzien van de noodige aanteekeningen en van een overzicht der artikelen in het *Publicatieblad* te doen opnemen;

Heeft goedgevonden te bepalen:

dat de tekst der Verordening van den 6n. October 1906 (P. B. 1907 No. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, gelijk deze thans luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen bij:

1. de verordening van 23 Februari 1907 (P. B. No. 6);
2. de verordening van 28 Juni 1909 (P. B. No. 31);
3. de verordening van 15 Maart 1910 (P. B. No. 11);
4. de verordening van 14 Maart 1912 (P. B. No. 13);
5. de verordening van 26 Augustus 1914 (P. B. No. 38);
6. de verordening van 5 Mei 1915 (P. B. No. 33);
7. de verordening van 28 September 1916 (P. B. No. 37);

8. de verordening van 22 Augustus 1917 (P. B. 1918 No. 6);
9. de verordening van 9 Juli 1921 (P. B. No. 66);
10. het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922, No. 46 (P. B. No. 53); en
11. de verordening van 11 September 1923 (P. B. 1924 No. 1),

benevens de noodige aanteekeningen en een overzicht der artikelen in het *Publicatieblad* zal worden opgenomen, waarin tevens deze beschikking zal worden geplaatst.

De Gouverneur voornoemd,

BRANTJES.

Uitgegeven den 17n. Maart 1924.
De Gouvernements-Secretaris,
BOOMGAART.

Verordening van den 6n. October 1906 (P. B. 1907 No. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, gelijk deze luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen bij:

1. de verordening van 23 Februari 1907 (P. B. No. 6);
2. de verordening van 28 Juni 1909 (P. B. No. 31);
3. de verordening van 15 Maart 1910 (P. B. No. 11);
4. de verordening van 14 Maart 1912 (P. B. No. 13);
5. de verordening van 26 Augustus 1914 (P. B. No. 38);
6. de verordening van 5 Mei 1915 (P. B. No. 33);
7. de verordening van 28 September 1916 (P. B. No. 37);
8. de verordening van 22 Augustus 1917 (P. B. 1918 No. 6);
9. de verordening van 9 Juli 1921 (P. B. No. 66);
10. het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922, No. 46 (P. B. No. 53) 1); en
11. de verordening van 11 September 1923 (P. B. 1924 No. 1).

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

1. Het onderwijs in de kolonie wordt onderscheiden in huis- en schoolonderwijs.

2. Onderwijs, gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk, is huisonderwijs.

3. Ieder ander onderwijs wordt voor de toepassing dezer verordening als schoolonderwijs beschouwd.

Art. 2.

1. De scholen, welke vanwege de kolonie zijn opgericht en uit de koloniale geldmiddelen worden onderhouden, zijn openbare-, de overige zijn bijzondere scholen.

2. Aan bijzondere scholen mogen vanwege de kolonie geene geldelijke bijdrage of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend, dan in de gevallen en onder de voorwaarden in deze verordening genoemd.

3. Bijzondere lagere scholen, die voor uitkeering uit de kolo-

---

1) *De artikelen van het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53, die in de plaats treden van de artikelen der verordening, die ingevolge art. 13 van dat K. B. vervallen of buiten werking blijven, zijn cursief gedrukt.*

niale kas in aanmerking komen, zijn gelijk de openbare scholen voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid, toegankelijk en op haar is het bepaalde bij artikel 21 en bij het eerste lid van artikel 22 1) toepasselijk. 2)

Art. 3.

1. Geen schoolonderwijs mag worden gegeven in lokalen welke op Curaçao door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst 3) en op de overige eilanden door den gouvernements-geneeskundige zijn afgekeurd als schadelijk voor de gezondheid of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen.

2. De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of de gouvernements-geneeskundige spreekt de afkeuring uit bij schriftelijke en met redenen omkleede verklaring en zendt daarvan afschrift, — eerstgenoemde aan den Gouverneur en laatstgenoemde aan den Gezaghebber —, en tenzelfden dage aan den Inspecteur van het Onderwijs 4) en aan het hoofd der school. Deze kennisgeving wordt op Curaçao door plaatsing in het nieuwsblad, waarin van gouvernementswege mededeelingen worden gedaan, en op de andere eilanden op de ter plaatse gebruikelijke wijze openbaar gemaakt.

3. Bij den Gouverneur kunnen tegen de uitspraak van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of van den gouvernements-geneeskundige in hooger beroep komen:
a. de plaatselijke schoolcommissie;
b. het hoofd der school;
c. de eigenaar of bruiker van het lokaal;
d. de ouders of verzorgers van schoolgaande kinderen.

4. Het beroep moet worden ingesteld binnen dertig vrije

---

1) Bij de verordening van 28 Febr./11 Mei 1907, P. B. No. 6, werden de woorden „bij art. 22" vervangen door „bij het eerste lid van art. 22".

2) Het derde lid werd aldus gewijzigd bij artikel 2 van de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1.

3) Het woord „stadsgeneesheer" van de verordening 1907 is ingevolge art. 1 van het K. B. van 23 Augustus 1922 No. 46, P. B. No. 53, vervangen door „Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst".

4) Het woord „schoolopziener" van de verordening 1907 is ingevolge art. 1 van gemeld K. B. vervangen door „Inspecteur VAN het Onderwijs", terwijl het bij verordening van 26/27 Augustus 1914, P. B. No. 38, vervangen was door „Inspecteur VOOR het Onderwijs".

dagen, te rekenen van den dag, waarop het afschrift der verklaring van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of van den gouvernements-geneeskundige ter plaatse is afgekondigd.

5. De Gouverneur geeft aan elk der in beroep gekomen belanghebbenden schriftelijk kennis van zijne beslissing.

6. Hangende den termijn van beroep en tot de eindbeslissing, kan met het geven van onderwijs in het afgekeurde lokaal worden voortgegaan, ten ware de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of de gouvernements-geneeskundige om dringende redenen, in zijne verklaring uitdrukkelijk te vermelden, anders mocht hebben bevolen.

7. Indien de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of de gouvernements-geneeskundige schriftelijk verklaart, dat het afgekeurde lokaal voldoende verbeterd is, of dat het aantal kinderen genoegzaam beperkt is, kan het onderwijs worden hervat.

Art. 4. 1)

3. Op Curaçao geeft de Directeur van den Openbaren Gezond-

---

1) Het eerste en tweede lid van dit artikel zijn vervallen krachtens art. 53 van de verordening van 9 Juni 1921, P.B. No. 66, houdende bepalingen ter bestrijding van besmettelijke ziekten. In de plaats daarvan geldt nu artikel 12 van genoemde verordening, luidende:

„Bewoners van verblijven, van wat naam of aard ook, als bedoeld in art. 5, waarin eene ziekte voorkomt of voorkwam, mogen geene scholen bezoeken, dan na overlegging van eene schriftelijke, gedagteekende en onderteekende verklaring, afgegeven door de personen in de volgende alinea aangewezen, dat het gevaar van besmetting, door het schoolbezoek van den met name genoemden persoon, als geweken kan worden beschouwd.

Deze verklaring kan worden gevraagd van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst of, in zijne plaats, van een gouvernements-geneeskundige, die verplicht zijn haar af te geven, indien de omstandigheden zulks toelaten; eene verklaring van gelijken inhoud als in het eerste lid van dit artikel aangeduid en afgegeven door eenen particulieren geneeskundige, is geldig, indien zij voor gezien is geteekend door den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Hoofden of bestuurders van scholen mogen de personen, in het eerste lid van dit artikel aangeduid, niet toelaten zonder eene verklaring als in dat lid omschreven.

De verklaringen in dit artikel genoemd zijn vrij van zegel."

heidsdienst aan den Inspecteur van het Onderwijs en op de overige eilanden de gouvernements-geneeskundige aan den Gezaghebber kennis van het voorkomen van besmettelijke ziekte in eene woning waar schoolgaande kinderen zijn.

4. De onderwijzers zijn verplicht, wanneer zij de aanwezigheid van eene besmettelijke ziekte bij een kind veronderstellen, de aandacht van het hoofd der school daarop te vestigen; dat hoofd geeft daarvan terstond kennis op Curaçao aan den Inspecteur van het Onderwijs en den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst en op de overige eilanden aan den Gezaghebber en den gouvernements-geneeskundige.

5. Wordt de ziekte bij het kind geconstateerd, dan mag het niet op school worden toegelaten.

Art. 5.

1. Niemand mag onderwijs geven, die niet in het bezit is van de bij deze verordening gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid.

2. Deze bepaling is niet toepasselijk:

1o. in haar geheel:
op hen, die uitsluitend aan kinderen van één huisgezin onderwijs geven, en

2o. enkel ten opzichte van het bewijs van bekwaamheid:

a. op hen, die van het geven van onderwijs geen beroep maken, zich zonder geldelijke belooning daartoe bereid verklaren en van den Gouverneur vergunning hebben verkregen tot het geven van onderwijs;

b. op hen, die na van hunne bekwaamheid te hebben doen blijken, op voordracht van den Inspecteur van het Onderwijs van den Gouverneur eene speciale vergunning hebben bekomen, om gedurende hoogstens één jaar onderwijs te mogen geven in een der vakken genoemd bij art. 33 sub *c.*;

c. op leerlingen van de normaalschool, in het geval bedoeld bij art. 6, 2de lid dezer verordening;

d. op hen die, krachtens art. 48, op de in dat artikel genoemde scholen onderwijs geven. 1)

---

1) De in art. 48 genoemde scholen voldoen, behalve de Protestantsche school te Piedra Plat op Aruba, sedert 1913 alle aan de voorwaarden der verordening, zoodat zij de in artikel 44 (in art. 2 van het K. B. van 23 Juli 1913 No. 45, P. B. No. 47) bepaalde bijdrage ontvingen en de onderwijzers en kweekelingen dus aan het eerste lid van artikel 5 moesten voldoen.

Art. 6.

1. Jongelieden van beiderlei kunne mogen in de school als kweekeling worden toegelaten en aldaar behulpzaam zijn, mits zij:

a. hun 17de jaar zijn ingetreden; en

b. in het bezit zijn van eene verklaring 1) van den Inspecteur van het Onderwijs, dat zij voldoende lager onderwijs hebben genoten en de noodige bedrevenheid in de Nederlandsche taal bezitten.

2. Voor de toelating als kweekeling bij het openbaar onderwijs wordt de machtiging van den Gouverneur vereischt.

3. Leerlingen der normaallessen kunnen door den Inspecteur van het Onderwijs tijdelijk worden toegelaten om onder persoonlijk toezicht van het hoofd der school werkzaam te zijn.

Art. 7. 2)

1. Ieder, die, in strijd met art. 3, in een afgekeurd lokaal dat onderwijs verstrekt, wordt gestraft met eene geldboete van 25

---

1) Af te geven op zegel van één gulden.

2) Zooals gewijzigd bij art. 4, 24o. van de verordening van 22 Augustus 1917, P. B. 1918 No. 6 (Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht). Uit den eersten zin vervielen de woorden:

„die, zonder daartoe bevoegd te zijn, schoolonderwijs geeft, of huisonderwijs aan kinderen van meer dan één gezin gezamenlijk, of".

Tegen het onbevoegd onderwijs geven is straf bedreigd bij art. 456 van het Wetboek van Strafrecht (P. B. 1913 No. 67), luidende:

„Hij, die niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep, waartoe bij algemeene verordening eene toelating wordt gevorderd, buiten noodzaak dat beroep uitoefent, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij die, toegelaten tot de uitoefening van een beroep waartoe bij algemeene verordening eene toelating wordt gevorderd, buiten noodzaak in de uitoefening van dat beroep de grenzen zijner bevoegdheid overschrijdt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onher-

tot 50 gulden. Bij tweede of volgende herhalingen, gepleegd telkens binnen twee jaren nadat de laatste veroordeeling wegens eerste of volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt eene geldboete van 50 tot 100 gulden en gevangenisstraf van 8 tot 14 dagen, te zamen of afzonderlijk, opgelegd.

2. Tegen hem, die bij dat onderwijs de grenzen zijner bevoegdheid te buiten gaat, wordt de helft der voormelde straffen uitgesproken.

Art. 8.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt voor hem, die bij een eindvonnis is veroordeeld:

a. wegens misdaad;

b. tot eene der straffen omschreven in artikel 32, 4o. en 5o. van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao. 1)

2. Bij ergerlijk levensgedrag van den onderwijzer, of wanneer hij bij het geven van onderwijs leeringen verspreidt, strijdig met de bepalingen dezer verordening of met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten van het Rijk of van de kolonie, kan de Gouverneur hem de bevoegdheid tot het geven van onderwijs bij beschikking ontnemen.

Art. 9.

1. Hij, die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs ver-

---

roepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete in het geval van het eerste lid hechtenis van ten hoogste twee maanden, in het geval van het tweede lid hechtenis van ten hoogste eene maand worden opgelegd."

Zie ook art. 5 van P. B. 1918 No. 6.

1) Het onder *b* bepaalde is vastgesteld bij art. 4, 24o. van de verordening van 22 Augustus 1917, P. B. 1918 No. 6, (Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht).

Het bedoelde artikel 32 van het Wetboek van Strafrecht, luidt:

„De rechten, waarvan de schuldige in de bij dit Wetboek of bij eene andere algemeene verordening bepaalde gevallen bij rechterlijke uitspraak kan worden ontzet, zijn:

1o. het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten;

2o. het dienen bij de gewapende macht;

3o. het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4o. het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder;

5o. de uitoefening van bepaalde beroepen.

loren heeft, kan haar niet terugkrijgen dan in het geval, omschreven in het laatste lid van het voorgaande artikel.

2. In dat geval kan zij hem door den Gouverneur worden teruggegeven.

Art. 10.

1. De Gouverneur kan, den Inspecteur van het Onderwijs gehoord, gelegenheid geven tot het bijwonen van normaallessen als voorbereiding ter verkrijging van eene onderwijzersakte, indien zich minstens drie leerlingen voor die lessen hebben aangemeld.

2. Dit onderwijs wordt bij besluit geregeld. 1)

Art. 11.

Waar in deze verordening van onderwijzers gesproken wordt, zijn hieronder ook onderwijzeressen begrepen.

Art. 12.

Deze verordening is niet toepasselijk op:

a. hem, die uitsluitend in een of meer der vakken, vermeld in art. 17 onder *l*, *m* en *n*, onderwijs geeft;

b. de scholen, uitsluitend bestemd voor het onderwijs in een of meer dezer vakken;

c. de scholen, waarin geene kinderen boven de zes jaren worden toegelaten en geen ander dan voorbereidend onderwijs gegeven wordt, behoudens dat ook deze scholen onderworpen zijn aan de bepalingen van de artikelen 3, 4 en 54, 2de lid, dezer verordening;

d. militaire onderwijzers en het onderwijs door hen gegeven aan militairen;

e. de scholen in de gevangenissen;

f. vakscholen, zoomede op scholen uitsluitend bestemd tot het geven van voorbereidend onderwijs. 2)

---

1) Geregeld bij besluit van 23 October 1917, P. B. No. 29, gewijzigd bij besluit van 3 Februari 1919, P. B. No. 7. De voorwaarden voor het verleenen van tegemoetkomingen aan leerlingen van de eilanden buiten Curaçao zijn opgenomen in P. B. 1917 No. 59 en P. B. 1918 No. 66.

2) Bij verordening van 28 Juni 1909, P. B. No. 31, werd *f* aan dit artikel toegevoegd.

HOOFDSTUK II.

Van het openbaar onderwijs.

Art. 13. 1)

Artikel **2** *van K. B. 1922, P. B. No. 53.*

1. *Het voormeld onderwijs is verdeeld in lager en meer uitgebreid lager onderwijs.*
2. *Het wordt op de Benedenwindsche eilanden der kolonie in het Nederlandsch en op de Bovenwindsche eilanden der kolonie in het Engelsch en in het Nederlandsch gegeven.*

Art. 14. 2)

Artikel 3 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. *Het lager onderwijs omvat:*

a. *lezen;*
b. *schrijven;*
c. *rekenen;*
d. *Nederlandsche taal, en voor de Bovenwindsche eilanden Engelsche taal;*
e. *aardrijkskunde;*
f. *kennis der natuur;*
g. *zingen;*
h. *teekenen;*
i. *voor meisjes bovendien: nuttige handwerken.*

2. *Indien het leerplan voor eene school over zes leerjaren verdeeld is, mag in het vijfde en zesde leerjaar ook onderwijs gegeven worden in de beginselen der Spaansche of Engelsche taal, een en ander te regelen naar plaatselijke omstandigheden.*

3. *Indien het leerplan voor eene school over meer dan zes leerjaren verdeeld is, mag, te beginnen in het vijfde of zesde leerjaar, te regelen naar plaatselijke omstandigheden, ook on-*

---

1) Vervallen ingevolge art. 13 van het K. B. 1922, P. B. No. 53, ingaande 1 Januari 1923. Het luidde:

„Het onderwijs is verdeeld in lager en meer uitgebreid lager onderwijs, en wordt, behoudens het onderwijs in vreemde talen, zooveel mogelijk in het Nederlandsch gegeven."

2) Vervallen ingevolge art. 13 van het K. B. 1922, P. B. No. 53, ingaande 1 Januari 1923.

derwijs gegeven worden in een of meer der vakken, genoemd in artikel 17 der Onderwijsverordening 1907 onder d, e *en* j.

4. Het onderwijs in de vakken, in het eerste lid vermeld onder a *tot* i, *wordt gegeven gedurende ten minste twintig uren per week, waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld onder* i.

5. Wanneer het tweede lid toepassing vindt, moet in alle leerjaren ten minste twintig uren per week onderwijs gegeven worden, waarvan in het vijfde en zesde leerjaar ten minste zestien uren in de vakken in het eerste lid vermeld onder a *tot* i, *waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld onder* i.

6. Wanneer het derde lid toepassing vindt, moet in alle leerjaren ten minste twintig uren per week onderwijs gegeven worden, waarvan in het vijfde en zesde leerjaar ten minste zestien uren en in de hoogere leerjaren ten minste twaalf uren in de vakken, in het eerste lid vermeld onder a *tot* i, *waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld onder* i.

Art. 15.

1. Het lager onderwijs wordt in de geheele kolonie gratis verstrekt aan kinderen van onvermogende ouders. 1)

2. Voor het geven van dit onderwijs aan andere kinderen kan een bij besluit vast te stellen 2), matig schoolgeld worden geheven, waarbij met de mate van gegoedheid der ouders rekening zal worden gehouden.

Art. 16.

1. Indien zich minstens tien leerlingen, die in het bezit zijn van eene verklaring van den Inspecteur van het Onderwijs, dat zij met voldoenden uitslag lager onderwijs hebben genoten, ter verkrijging van herhalingsonderwijs bij hem hebben aangemeld, zal er gelegenheid daartoe gegeven worden.

---

1) Vergelijk het 4de lid van artikel 2 van het Schoolgeldbesluit 1922 in P. B. 1921 No. 83.

2) Vastgesteld bij art. 4 van Afdeeling III van het besluit van 26 Augustus 1907, P. B. No. 26, doch op de meeste eilanden niet toegepast, het laatst op Saba in 1919. In § 4 van het Schoolgeldbesluit 1922 (P. B. 1921 No. 83) wordt de heffing der schoolgelden naar evenredigheid van de inkomens der ouders geregeld voor de openbare lagere scholen. Deze regeling is ingevolge art. 41 van dat Schoolgeldbesluit nog niet in werking getreden, ofschoon volgens het 2de lid van dat artikel Afdeeling III van het besluit van 26 Augustus 1907, P. B. No. 26, met ingang van 1 Januari 1922 vervallen is.

2. Dit onderwijs zal naar de plaatselijke behoefte ook andere vakken mogen omvatten dan die in het reeds genoten onderwijs waren opgenomen.

3. Het programma van dit onderwijs wordt jaarlijks door den Gouverneur, gehoord de plaatselijke schoolcommissie, vastgesteld.

Art. 17.

1. Het meer uitgebreid lager onderwijs omvat:
a. lezen;
b. schrijven;
c. rekenen;
d. stel- en meetkunde;
e. boekhouden;
f. natuurkennis en beginselen der natuurkunde;
g. aardrijkskunde;
h. geschiedenis;
i. Nederlandsche taal;
j. vreemde talen (Engelsch, Spaansch, Fransch en Duitsch);
k. gymnastiek;
l. zingen;
m. teekenen; en
n. voor meisjes bovendien: nuttige en fraaie handwerken.

2. De Gouverneur kan, op gemotiveerd voorstel van de plaatselijke schoolcommissie, voor eene bepaalde school wijziging in het voormeld programma aanbrengen.

3. De Inspecteur van het Onderwijs kan vrijstelling verleenen van de verplichting tot het bijwonen van de lessen in een of meer vakken. Deze vrijstelling is niet van invloed op het te betalen schoolgeld.

Art. 18.

1. Meer uitgebreid lager onderwijs wordt gegeven tegen betaling van schoolgeld en alleen op de hoofdplaats van het eiland Curaçao.

2. Wanneer later ook op andere plaatsen in de kolonie behoefte aan dit onderwijs gevoeld wordt en de op te richten school door minstens 40 kinderen zal worden bezocht, zal, zoo doenlijk, ook daar zoodanige school worden geopend.

3. Indien het getal kinderen op deze school beneden 20 daalt, zal zij weder opgeheven worden.

Art. 19.

1. De Gouverneur kan bij uitzondering ten behoeve van kinderen, die niet als leerlingen der school zijn ingeschreven, ver-

gunning verleenen tot het bijwonen van de lessen in een of meer vakken, welke in de twee hoogste klassen van eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs worden onderwezen.

2. Voor het bijwonen van deze lessen zal eene bij besluit te regelen vergoeding worden betaald. 1)

Art. 20.

1. Het bedrag der schoolgelden, alsmede de wijze van betaling, wordt bij besluit van den Gouverneur vastgesteld. 2)

2. Vrijstelling of vermindering van schoolgelden kan in bijzondere gevallen door den Gouverneur, gehoord de plaatselijke Schoolcommissie, worden toegestaan. 3)

Art. 21. 4)

1. Aan het begin van het schooljaar worden tot een door den Gouverneur te bepalen tijdstip voor het eerste leerjaar kinderen, die nog geen lager onderwijs genoten hebben, als leerlingen voor een openbare school door het hoofd dier school aangenomen. 5)

2. Kinderen, die reeds elders lager onderwijs hebben genoten, kunnen ook in den loop van het schooljaar worden toegelaten. 6)

---

1) Vastgesteld bij artikel 13 van het Schoolgeldbesluit 1922, P. B. 1921, No. 83.

2) Vastgesteld bij Afdeeling III van het besluit van 26 Augustus 1907 No. 26, zooals gewijzigd bij besluit van 19 December 1910, P. B. No. 71. Deze schoolgeldregeling werd met ingang van 1 Januari 1922 vervangen door een evenredige schoolgeldheffing volgens § 2 van het Schoolgeldbesluit 1922, P. B. 1921 No. 83, die wordt ingevorderd volgens § 3 van dat besluit.

3) Een en ander is geregeld in de artikelen 7, 8 en 9 van het Schoolgeldbesluit 1922, P. B. 1921 No. 83.

4) Het eerste en tweede lid van dit artikel zijn aldus gewijzigd bij de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1.

5) Het aannemen van leerlingen is, in verband met het nieuwe derde lid van artikel 2 der verordening, ook voor de bijzondere lagere scholen, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komen, nader geregeld in het besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69; (art. 5—10). In verband met het begin van het schooljaar is het bedoelde tijdstip bepaald op 16 Januari.

6) Vergelijk het tweede lid van art. 6 van het besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69. Er is thans sprake van lager onderwijs, waaronder zoowel huis- als schoolonderwijs, doch geen voorbereidend onderwijs wordt verstaan.

3. Het hoofd der school bepaalt, in welke klasse de toegelaten kinderen zullen worden geplaatst. 1)

Art. 22.

1. Het schoolonderwijs wordt, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle maatschappelijke deugden.
2. De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Art. 23.

Minstens eenmaal 's jaars -in de maand December- wordt in alle klassen eene openbare les gehouden. Ouders of voogden der leerlingen worden door het hoofd der school uitgenoodigd daarbij tegenwoordig te zijn. 2)

Art. 24.

Minstens tweemalen 's jaars — en wel in de maanden April en October — wordt onder de leiding van het hoofd der school eene vergadering van het aan zijne school verbonden personeel gehouden, ter bespreking van onderwijsbelangen, in het bijzonder van de opvoedkunde. 3) Op de eilanden, waar er meer dan één openbare school is, kunnen deze vergaderingen worden ge-

---

1) Het vierde en vijfde lid zijn vervallen 1 Januari 1918 bij de inwerkingtreding van de verordening van 28 September 1916, P. B. No. 37, houdende nieuwe bepalingen betreffende de koepokinenting, die is gewijzigd en aangevuld bij de verordening van 11 Maart 1921, P. B. No. 17. Deze koepokinentingverordening geldt voor openbare en bijzondere scholen. Zie ook artt. 85—87 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75 en de aanschrijving van den Gouverneur van 30 November 1921 No. 5188.

2) Geregeld bij art. 28 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

3) Deze Schoolvergaderingen werden geregeld bij G. B. van 9 September 1919, No. 1042, welke voorschriften 1 Januari 1923 werden ingetrokken en vervangen door de regelingen in de artikelen 66—73 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

houden door het gezamenlijk personeel van alle scholen onder leiding van een onderling te kiezen hoofd van een der scholen. Tot het bijwonen van deze bijeenkomsten kunnen de ouders der leerlingen worden uitgenoodigd.

HOOFDSTUK III.

Van de openbare onderwijzers.

Art. 25.

1. Zij, die van gouvernementswege met het geven van onderwijs worden belast, worden onderscheiden in:

a. onderwijzers 1ste klasse;
b. " 2de " ;
c. " 3de " ;
d. " 4de " .

2. Deze moeten hunne akte van bekwaamheid van de in art. 34 vermelde commissie verkregen hebben of in het bezit zijn van daarmede bij deze verordening gelijkgestelde akten. 1)

---

1) Zie artikel 4 en 5 van het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922 No. 46, P. B. No. 53, luidende:

Artikel 4.

Voor de toepassing van de Onderwijsverordening 1907 worden gelijkgesteld:

1o. met de akte van bekwaamheid als onderwijzer der vierde klasse:

a. *de akte van bekwaamheid als onderwijzeres bij het voorbereidend onderwijs, in Nederland behaald;*

b. *de akte van bekwaamheid als onderwijzer van den vierden rang, bedoeld in de vierde afdeeling van de Surinaamsche verordening van 8 December 1876 (gewijzigde tekst in* Gouvernementsblad *1906 No. 1).*

2o. met de akte van bekwaamheid als onderwijzer der derde klasse:

de akten van bekwaamheid in Nederlandsch-Indië of Suriname verworven, welke ingevolge Ons besluit van 7 Augustus 1916 (Staatsblad No. 373) gelijkgesteld zijn met de akte van bekwaamheid als onderwijzer, bedoeld in artikel 77, onder a, *der wet van 17 Augustus 1878 (Staatsblad No. 127).*

Artikel 5.

De akte als onderwijzer tweede klasse wordt ook uitgereikt

9

Art. 26.

1. Aan het hoofd van elke school is een onderwijzer geplaatst, die den leeftijd van drie en twintig jaren moet volbracht hebben.

2. Het hoofd van eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs moet in het bezit zijn van den rang van onderwijzer 1ste klasse.

3. Het hoofd van eene school voor lager onderwijs moet in de hoofdplaats minstens den rang van onderwijzer 3de klasse en in de buitendistricten minstens dien van onderwijzer 4de klasse bezitten.

Art. 27.

1. Het aantal en de rang der onderwijzers, die de hoofden der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs zullen bijstaan en die minstens den rang van onderwijzer 3de klasse

---

aan hem, die in Curaçao de akte als onderwijzer derde klasse heeft verkregen en hetzij aldaar, hetzij in Nederland met goed gevolg examen heeft afgelegd in drie der vakken, genoemd in artikel 33 onder c der Onderwijsverordening 1907, waarvan ten minste twee vakken, vermeld onder Nos. 1o. — 5o.

Bovendien moet nog gelet worden op het eerste lid van artikel 138 der Lageronderwijswet 1920, luidende:

„1. De akten van bekwaamheid volgens de voorschriften dezer wet verkregen, gelden, wat de daaraan verbonden bevoegdheid betreft, voor het geheele Rijk en zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen."

Zoolang deze voorschriften nog niet gegeven zijn, gelden de overgangsbepalingen van artikel 209 dier wet, waarvan voor Curaçao het eerste lid van het meeste belang is, dat luidt:

„1. De bezitters van vóór 1 Januari 1921 verworven akten van bekwaamheid of aanteekeningen en zij die na dien datum in het bezit worden gesteld van andere dan in de artikelen 134 tot en met 136 vermelde akten van bekwaamheid, behouden de bevoegdheid, welke aan elke dier akten en aanteekeningen is verbonden krachtens de wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad No. 50), de wet van 17 Augustus 1878 (Staatsblad No. 127), de wet van 25 April 1879 (Staatsblad No. 87), de artikelen 6 en 8 der wet van 8 December 1889 (Staatsblad No. 175), de wet van 18 Augustus 1910 (Staatsblad No. 260) en artikel XIV der wet van 24 Juni 1916 (Staatsblad No. 297)".

moeten bezitten, worden door den Gouverneur, in overleg met de plaatselijke schoolcommissie, vastgesteld.

2. De Gouverneur kan tot het geven van onderwijs in enkele vakken bij uitzondering personen toelaten, die, zonder in het bezit te zijn van een der bovenvermelde rangen, ter beoordeeling van de in art. 34 vermelde commissie, voldoende bewijzen van bekwaamheid hebben overgelegd of ten haren overstaan met goed gevolg in die vakken examen hebben gedaan.

Art. 28.

1. Het hoofd van eene school voor lager onderwijs wordt bijgestaan door ten minste één onderwijzer, zoodra het aantal schoolgaande kinderen meer dan veertig, -door ten minste twee onderwijzers, zoodra het honderd bedraagt.

2. Voor elk vijftigtal schoolgaande kinderen boven de honderd wordt een onderwijzer meer vereischt.

3. Deze onderwijzers van bijstand moeten minstens den rang van onderwijzer 4de klasse bezitten.

4. In bijzondere gevallen is het toegelaten het hoofd der school door kweekelingen te doen bijstaan. Hoogstens de helft van het personeel van eene school zal uit kweekelingen mogen bestaan.

Art. 29.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs wordt verkregen door het bezit van in Nederland verworven akten van bekwaamheid, 1) waarvan in de hieronder volgende artikelen gesproken wordt, of door het afleggen van de in deze verordening omschreven examens.

2. Hij, die een dezer examens wenscht af te leggen, moet den leeftijd van 18 jaren hebben volbracht, tenzij hem door den Gouverneur om bijzondere redenen wordt vergund het examen eerder af te leggen. 2)

Art. 30. 3)

1. Het examen ter verkrijging van eene akte als onderwijzer 4de klasse omvat:

---

1) Ook de niet genoemde Nederlandsche akten verleenen bevoegdheid. Vergelijk de artikelen 138 en 209 der Lageronderwijswet 1920 (zie noot 1 bij artikel 25).

2) Aangevuld bij verordening van 14 Maart 1912, P. B. No. 13.

3) Vergelijk noot 1 bij het tweede lid van art. 25; art. 4 van het K. B. 1922, P. B. No. 53, werkt terug tot 1 September 1918.

a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis van de eerste gronden der Nederlandsche taal;
c. het rekenen zoowel met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken en de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten;
d. de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de Antillen, van Nederland en zijne overzeesche bezittingen en van de Noordkust van Zuid-Amerika;
e. de eerste beginselen van de kennis der natuur.

2. Eene akte van bekwaamheid als onderwijzer der 4de klasse wordt gratis uitgereikt aan ieder, die aan het voormeld examen 1) heeft voldaan, en die een — door het hoofd der school of de hoofden der scholen, waaraan de candidaat werkzaam is geweest, af te geven — bewijs heeft overgelegd, waaruit blijkt:
1o. dat de candidaat gedurende minstens twee jaren bij het onderwijs werkzaam is geweest; 2)
2o. dat hij voldoende begrippen van de meest gebruikelijke methoden van onderwijs en opvoedkunde bezit.

Art. 31.

1. Het examen ter verkrijging van eene akte als onderwijzer 3de klasse omvat:
a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis der zinsontleding, der spelregels en der eerste gronden van de Nederlandsche taal;
c. vaardigheid om zich, zoowel mondeling als schriftelijk, juist en gemakkelijk uit te drukken;
d. de eerste oefeningen van het handteekenen;
e. het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone, en tiendeelige breuken, en kennis van de leer der evenredigheden en van het Nederlandsch stelsel van maten en gewichten;

---

1) In 1919 heeft de examencommissie candidaten tot het examen toegelaten, die nog geen twee jaar bij het onderwijs werkzaam waren geweest. Aan hen, die aan het examen voldeden, werd de akte uitgereikt, nadat de voorgeschreven termijn vervuld was en het vereischte bewijs was overgelegd. Volgende examencommissiën hebben zich bij deze opvatting aangesloten.

2) Hetzij in de kolonie, hetzij in Nederland of een der andere deelen van het Rijk. Het vereischte sub 2o. sluit in, dat niet bedoeld wordt in één bepaald vak werkzaam te zijn geweest.

f. de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de kolonie Curaçao, van Nederland en zijn overzeesche bezittingen, en van Europa en Amerika, daaronder begrepen de beginselen van de bestuursinrichting van Nederland en zijne koloniën;
g. de grondtrekken der vaderlandsche geschiedenis;
h. de beginselen van de kennis der natuur;
i. de theorie van het zingen;
k. de beginselen van onderwijs en opvoeding.

2. Eene akte van bekwaamheid als onderwijzer der 3de klasse 1) wordt gratis uitgereikt aan ieder, die aan het voormelde examen heeft voldaan, of die eene akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland verkregen heeft. 2)

Art. 32.

1. Ter verkrijging van de akte als onderwijzer 2de klasse wordt gevorderd:
a. de akte in het tweede lid van het voorgaande artikel vermeld;
b. het bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als onderwijzer aan een of meer gouvernementsscholen of bijzondere scholen in de kolonie of in Nederland, door de hoofden dier scholen, afgegeven;
c. het afleggen van een examen, omvattend:
1o. de kennis der Nederlandsche taal en van minstens een der 4 in het volgende artikel genoemde talen;
2o. rekenen, stel- en meetkunde;
3o. vaderlandsche en algemeene geschiedenis;
4o. aardrijkskunde;
5o. natuurkunde;
6o. opvoedkunde.

2. Aan ieder, die aan bovenvermelde eischen voldoet, wordt eene akte van bekwaamheid als onderwijzer 2de klasse gratis uitgereikt.

3. De akte als onderwijzer 2de klasse wordt ook uitgereikt aan hem, die:

---

1) Bij K. B. van 7 Augustus 1916 (Staatsblad No. 373), gewijzigd bij K. B. van 28 Maart 1918 (Staatsblad No. 225), is deze akte gelijkgesteld met de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es), bedoeld in artikel 77, onder *a*, der wet tot regeling van het lager onderwijs (wet van 17 Augustus 1878, Staatsblad No. 127).

2) Zie noot 1 (sub 2o. van artikel 4) bij het tweede lid van artikel 25. Art. 4 van het K. B. 1922, P. B. No. 53, werkt terug tot 1 September 1918.

a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte heeft behaald;
b. in Nederland de akte als onderwijzer bij het lager onderwijs heeft verkregen, en, hetzij aldaar, hetzij op Curaçao, met goed gevolg in twee der in art. 33 sub *c* genoemde vakken examen heeft afgelegd, waarvan tenminste één vermeld onder No. 1 — 5. 1)

Art. 33.

De akte als onderwijzer 1ste klasse wordt uitgereikt aan hem, die:
a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte heeft verkregen en in het bezit is van eene akte van bekwaamheid 2) in minstens twee der vakken, genoemd onder la. *c* van dit artikel, waarvan ten minste een vermeld onder No. 1—5;
b. eene akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland bezit, daarbij de bevoegdheid verkregen heeft om als leeraar bij het middelbaar onderwijs werkzaam te zijn en bovendien in het bezit is van eene akte van bekwaamheid 2) in een der vakken onder la. *c* van dit artikel gemeld;
c. de akte van bekwaamheid als onderwijzer 2de klasse verkregen heeft en bovendien eene akte van bekwaamheid 2) bezit in minstens drie der volgende vakken, waarvan ten minste een vermeld onder No. 1—5;
1o. de Spaansche taal;
2o. de Engelsche taal;
3o. de Fransche taal;
4o. de Duitsche taal;
5o. wiskunde;
6o. boekhouden;
7o. land- of tuinbouw;
8o. gymnastiek;
9o. nuttige handwerken;
10o. vrije- en ordeoefeningen. 3)

---

1) Zie noot 1 bij het 2de lid van artikel 25.
Hetzelfde was reeds bepaald bij artikel 1 van het K. B. van 23 Juli 1913 No. 45, P. B. No. 47, welk K. B. bij het K. B. van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53, werd ingetrokken.

2) Evenals in het derde lid, onder *b*, van artikel 32 de akten van bekwaamheid door in Nederland of op Curaçao afgelegde examens verkregen, kunnen zijn, wordt bij de toepassing van artikel 33 geen verschil gemaakt tusschen Nederlandsche en Curaçaosche akten voor de vakken genoemd onder *c*, terwijl de Nederlandsche akte voor handelskennis met de Curaçaosche akte boekhouden wordt gelijkgesteld.

3) Het vak genoemd onder 10o. werd toegevoegd bij de verordening van 5 Mei 1915, P. B. No. 33.

Art. 34.

1. Jaarlijks wordt door den Gouverneur eene commissie benoemd tot het afnemen van de examens, in de artikelen 30, 31, 32 en 33 bedoeld. De commissie kan zich door deskundigen laten bijstaan. Zij wijst de tijden wanneer en de plaatsen waar zij hare zittingen zal houden tijdig aan.

2. De Inspecteur van het Onderwijs treedt ambtshalve als voorzitter van deze examen-commissie op.

3. Al wat verder op deze examens betrekking heeft, wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld, zooveel mogelijk overeenkomstig de in Nederland daaromtrent bestaande bepalingen. 1)

4. De examens, behalve die voor onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden.

Art. 35.

Voor eene aanstelling tot onderwijzer of kweekeling en voor de toelating tot het geven van onderwijs wordt de overlegging vereischt van een bewijs van goed zedelijk gedrag door de plaatselijke schoolcommissie afgegeven.

Art. 36. 2)

1. Hoofden van scholen zenden uiterlijk veertien dagen vóór het eindigen van het schooljaar een rooster van werkzaamheden voor het volgende schooljaar bij den Inspecteur van het Onderwijs in. 3) Verder houden zij eene nauwkeurige naam-

---

1) Geregeld bij Afdeeling IV van het besluit van 26 Augustus 1907, P. B. No. 26. Hiervan werd art. 9 gewijzigd bij P. B. 1910 No. 5; van art. 8 verviel het 3de lid bij P. B. 1912 No. 12, terwijl in art. 1 de programma's voor de akten als onderwijzer 4de klasse, voor vreemde talen en voor boekhouden, werden gewijzigd bij P. B. 1917 No. 5, waarbij tevens de artikelen 5, 6, 7 en 8 wijziging ondergingen.
Deze gewijzigde Afdeeling werd met ingang van 1 Januari 1922 ingetrokken en vervangen door het Examenbesluit 1922, P. B. 1921 No. 79, waarbij de examengelden werden geregeld, de mogelijkheid examens op de Bovenwindsche eilanden af te leggen werd geopend en tevens eenige examenprogramma's werden gewijzigd.

2) De eerste zin van het eerste lid van dit artikel werd gewijzigd bij art. 4 van de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1.

3) Nader geregeld in artt. 24 — 27 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

lijst van hunne leerlingen en doen daarop aanteekening van het schoolverzuim. 1)

2. Tweemaal in het jaar, vóór 10 Januari en vóór 10 Juli zenden zij bij de plaatselijke schoolcommissie een in tweevoud opgemaakt verslag in van het gedrag, de vorderingen en het schoolverzuim der leerlingen. 2)

3. Bedoelde schoolcommissiën zenden een dier verslagen aan den Gouverneur, met bijvoeging der opmerkingen en toelichtingen, die zij noodig achten. 3)

Art. 37. 4)

1. Zij, die thans onder den naam van kweekeling aan de openbare scholen bij het onderwijs werkzaam zijn, gelijk ook zij, die later als kweekeling worden aangesteld, moeten, de eersten binnen drie jaren na het in werking treden dezer verordening, de laatsten binnen drie jaren na hunne aanstelling, het onderwijzersexamen afleggen.

Art. 38.

De traktementen van de onderwijzers der verschillende klassen, alsmede de toelagen van kweekelingen en anderen, die bij

---

1) De voorschriften voor het inschrijven der leerlingen en het aanteekenen van het schoolbezoek of schoolverzuim zijn gegeven bij besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69 (artt. 12 en 13).

2) Vergelijk art. 83 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

3) Het vierde lid is vervallen ingevolge artikel 5 van de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1, daar het betrekking had op het onderwijs op de Normaallessen, dat bij besluit geregeld moet worden (art. 10, 2e lid der verordening).

4) Het bepaalde in het tweede lid, dat eveneens bij artikel 5 van de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1, verviel, kon alleen toegepast worden op de vóór de inwerkingtreding der verordening door een schoolcommissie krachtens het derde lid van art. 28 der verordening van 5 Juli 1884, P. B. No. 18, benoemde kweekelingen. Na het inwerkingtreden der verordening van 1907 worden in voorkomend geval kweekelingen door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

het openbaar onderwijs werkzaam zijn, worden bij besluit vastgesteld. 1)

Art. 39.

1. Het is den onderwijzers op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uit te oefenen.

2. Het is hun op gelijke straffe verboden ambten of bedieningen te bekleeden of te gedoogen, dat te hunnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend wordt door de leden van hun gezin.

3. Zoowel van het eene als van het andere verbod kan vrijstelling worden verleend door den Gouverneur, de plaatselijke schoolcommissie gehoord.

4. De onderwijzers zijn verplicht in het district, waarin hunne school gevestigd is, hun vast en voortdurend verblijf te houden.

5. De Gouverneur kan, de plaatselijke schoolcommissie gehoord, hun vergunning verleenen om buiten het sub 4 genoemde district te wonen, welke vergunning echter te allen tijde kan worden ingetrokken.

HOOFDSTUK IV.

Van het bijzonder onderwijs.

Art. 40.

Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit:

---

1) Vastgesteld bij Afdeeling V van het besluit van 26 Augustus 1907, P. B. No. 26, welke afdeeling werd gewijzigd bij P. B. 1910 No. 2, P. B. 1913 No. 2 en No. 11, ingetrokken bij en vervangen door het besluit van 20 Mei 1914, P. B. No. 15, dat werd gewijzigd bij het besluit van 7 November 1916, P. B. No. 42. In den loop van 1917 werd een nieuwe bezoldigingsregeling voor alle ambtenaren ingevoerd, die werd vastgesteld bij besluit van 16 Augustus 1918, P. B. No. 48. Voor bezoldigingen van onderwijzers werd dit besluit weer gewijzigd bij P. B. 1918 No. 77 en P. B. 1919 No. 56. De toelagen werden eerst gehandhaafd volgens Afd. V van het gewijzigde besluit van 26 Augustus 1907, doch deze werd bij besluit van 30 Juni 1919, P. B. No. 52, door een nieuwe vervangen, die bij besluit van 29 Januari 1923, P. B. No. 4, werd aangevuld. In het Onderwijzers-Bezoldigingsbesluit 1923, P. B. 1923 No. 22, zijn de bezoldigingen en toelagen van allen, die bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn, opnieuw geregeld, waarbij o.a. het beginsel „verschillende bezoldiging voor gehuwden en ongehuwden" toepassing vond.

a. van eene akte van bekwaamheid, of van de verklaring van den Inspecteur van het Onderwijs, bedoeld bij art. 6 la. *b;* 1)
b. van een bewijs van goed zedelijk gedrag; 2)
c. van een bewijs, dat deze stukken op Curaçao door den voorzitter der schoolcommissie en op de overige eilanden door den Gezaghebber zijn gezien en in orde bevonden. 3)

Art. 41.

1. Hoofden van bijzondere scholen moeten den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt. 4)

2. Zij zijn verplicht binnen 14 dagen na de opening van hunne inrichting van onderwijs daarvan schriftelijk kennis te geven aan den Inspecteur van het Onderwijs en aan de plaatselijke schoolcommissie, met opgave der vakken, waarin onderwijs gegeven wordt en zulks op straffe als bij art. 7 vastgesteld. 5)

Art. 42.

1. De examens voor onderwijzers aan bijzondere scholen zijn gelijk aan die, welke vereischt worden voor onderwijzers aan openbare scholen. 6)

---

1) De vóór 1 September 1914 door den Schoolopziener uitgereikte verklaringen blijven van kracht.

2) Afgegeven op zegel van een gulden op Curaçao door den Procureur-Generaal, op de overige eilanden door den Gezaghebber. Van hen, die zich pas in de kolonie gevestigd hebben, wordt een wettig bewijs gevorderd, afgegeven ter plaatse, waar de bijzondere onderwijzer het laatst gewoond heeft.

3) Dit bewijs wordt zoodra mogelijk afgegeven op zegel van een gulden. Zonder dit bewijs is de bijzondere onderwijzer niet bevoegd in een school werkzaam te zijn, kan hem geen akte van benoeming aan een bijzondere lagere school, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komt, worden uitgereikt en kan voor hem geen uitkeering uit de koloniale kas worden genoten (vgl. art. 3 van het besluit van 25 October 1922, P. B. No. 56).

4) Zie voorts het bepaalde in het eerste en derde lid van art. 46.

5) Voor bijzondere lagere scholen, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komen, gelden echter de bepalingen van artt. 6 en 12 van het besluit van 14 November 1922, P. B. No. 65.

6) Zie Examenbesluit 1922, P. B. 1921 No. 79.

2. Aan hem, die niet in het bezit is van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer, kan door den Gouverneur, na ingewonnen advies van de plaatselijke schoolcommissie, vergunning verleend worden om na afgelegd voldoend examen in minstens een der in art. 33 sub *c* genoemde talen voor de commissie in art. 34 bedoeld, eene school te openen, waarin op straffe als bij art. 7 vastgesteld, uitsluitend in die vakken onderwijs zal mogen worden gegeven. 1)

Art. 43. 2)

Art. 6 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. De besturen van bijzondere lagere scholen ontvangen voor elk dienstjaar een uitkeering uit de koloniale kas volgens de hierna te melden regelen, mits:

1o. *de school staat onder het bestuur van een instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit en geldelijk onafhankelijk is van het aan de school verbonden personeel;*

2o. *het leerplan aan den Inspecteur van het Onderwijs wordt medegedeeld,* 3) *en het onderwijs omvat de vakken, vermeld in het eerste lid van artikel 3 van dit besluit* 4) *onder* a *tot* i;

3o. *dat onderwijs gegeven wordt:*

a. *overeenkomstig het tweede lid van artikel 2 van dit besluit;* 5)

b. *op alle scholen gedurende gemiddeld ten minste twintig uren per week, waarvan gemiddeld ten hoogste twee uren besteed mogen worden aan het vak, genoemd onder* i *van het eerste lid van artikel 3 van dit besluit,* 4) *met overeenkomstige toe-*

---

1) Het verder onderwijzend personeel van een school als hier wordt bedoeld zal dus in het bezit moeten zijn van de voorgeschreven akten van bekwaamheid voor de vakken die zij onderwijzen. Allen bovendien van een bewijs van goed zedelijk gedrag en het bewijs, bedoeld bij art. 40, onder *c*. De vakken, waarin onderwijs gegeven wordt, zullen moeten worden onderwezen in de taal, waarin hij, die vergunning heeft gekregen tot het openen der school, geëxamineerd is. In verband met artikel 41 moet de in dit tweede lid bedoelde persoon als hoofd der school worden aangemerkt.

2) Vervallen ingevolge artikel 13 van het K. B. van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53, terwijl daarvoor in de plaats treedt het hierbij opgenomen artikel 6 van dat K. B.

3) Zie de artikelen 4 — 10, 13, tweede lid, en 21 van het besluit van 14 November 1922, P. B. No. 65, dat met ingang van 1 Januari 1923 in werking trad.

4) Zie de tekst bij art. 14 van deze verordening.

5) Zie de tekst bij art. 13 van deze verordening.

passing van het tweede tot en met het zesde lid van dat artikel;

c. *volgens een aan den Inspecteur van het Onderwijs, uiterlijk 14 dagen vóór het begin van het schooljaar medegedeelden rooster van lesuren,* 1) *waarvan een door dezen voor gezien geteekend afschrift in het schoolvertrek, waarin het hoofd der school is geplaatst, duidelijk zichtbaar wordt opgehangen en waarop tevens de vrije dagen zijn vermeld,* 2) *alsmede aan wien het onderwijs in elke klasse is opgedragen;* 3)

4o. *nauwkeurig aanteekening wordt gehouden van het schoolbezoek;* 4)

5o. *het onderwijzend personeel voldoet aan het daaromtrent in artikel 8 van dit besluit* 5) *bepaalde;* 6)

6o. *het onderwijzend personeel een bezoldiging geniet op denzelfden voet als voor de openbare lagere scholen is vastgesteld;* 7)

7o. *het onderwijzend personeel voorzien is van een door het bestuur der betrokken instelling of vereeniging onderteekende akte van benoeming;* 8)

8o. *ten aanzien van de heffing van schoolgeld de regelen worden toegepast, die voor de openbare lagere scholen gelden.* 9)

---

1) Zie de artikelen 11 — 21 van het besluit van 14 November 1922, P. B. No. 65, dat met ingang van 1 Januari 1923 in werking trad.

2) Zie artikel 11, derde lid en de artikelen 16 en 20 van het in de vorige noot genoemde besluit.

3) Zie behalve het bepaalde onder *c* van het derde lid van artikel 11 van P. B. 1922, No. 65 ook artikel 11 van het besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83.

4) Voorschriften zijn gegeven bij besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69, ingaande 1 Januari 1923.

5) Zie de tekst bij art. 45 van deze verordening.

6) Dit heeft betrekking op het aantal. De rangen voor hoofd en onderwijzers zijn voorgeschreven in art. 46 dezer verordening.

7) Daar artikel 7 van het K. B. 1922, P. B. No. 53, terugwerkt tot 1 Januari 1920, moet het schoolbestuur van dien datum af de uitkeering volgens het eerste, derde en vierde lid van dat artikel aan de onderwijzers en kweekelingen geheel uitbetalen. De uitkeering aan de schoolbesturen wegens bezoldigingen geschiedt overeenkomstig de voor de openbare onderwijzers geldende bezoldigingsregelingen (vgl. de noot bij artikel 38).

8) Bepalingen omtrent deze akte van benoeming zijn vastgesteld bij besluit van 25 October 1922, P. B. No. 56.

9) Deze regelen zijn neergelegd in het Schoolgeldbesluit voor de openbare scholen, P. B. 1921 No. 83 (vgl. de noten bij artt. 15 en 20).

2. Voor die uitkeering komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. *waarvan het aantal leerlingen boven zes jaar, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, gedurende een dienstjaar minder dan 40 bedraagt;* 1)

b. *waarvan de opbrengst der schoolgelden een inkomst oplevert van gemiddeld f 60,— of meer per leerling en per jaar;* 2)

c. *wanneer bij vacature in het onderwijzend personeel tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding van zijne betrekking door den benoemde een langere tijd verloopt dan van zes maanden;* 3)

d. *waarvan blijkt, dat zij gehouden wordt als winstgevend bedrijf.*

3. De besturen van bijzondere lagere scholen, die aanspraak maken op uitkeering uit de koloniale kas, zijn gehouden aan den Gouverneur en aan den Inspecteur van het Onderwijs alle inlichtingen te verschaffen, die tot het richtig beoordeelen van de aanspraak noodig zijn, ook die verlangd met betrekking tot de in het tweede lid genoemde gevallen en zulks op straffe van verval, geheel of gedeeltelijk, van de uitkeering.

4. Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op uitkeering uit de koloniale kas over het voorgaande jaar of een gedeelte daarvan aanspraak maakt, zijn daartoe strekkende aanvraag aan den Gouverneur in. 4) *Hierbij worden de noodige bescheiden overgelegd, waaruit blijkt, dat aan het onderwijzend personeel de bezoldiging, zooals in het eerste lid onder 6 is bepaald, is uitbetaald.* 5) *De Gouverneur beslist vóór 1 April op*

---

1) Omtrent werkelijk schoolgaande leerlingen wordt verwezen naar artikel 9 van het K. B. 1922 (zie de tekst bij art. 47 van deze verordening) en naar de voorschriften van het besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69.

2) Zie artikel 17 van het besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83.

3) Zie artikel 18 van het besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83, zooals dat artikel is aangevuld bij besluit van 20 Juni 1923, P. B. No. 54, en in verband daarmede ook het tweede lid van artikel 12 en het derde lid van artikel 7 van dat besluit.

4) Het model van deze aanvraag is vastgesteld bij besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83 (artikel 14, model C.).

5) Uit deze bescheiden moet blijken, dat in dat dienstjaar reeds is uitbetaald de bezoldiging, waarop voor dat jaar aanspraak wordt gemaakt (Zie artikel 16 van P. B. 1922 No. 83).

deze aanvraag en stelt het bedrag der uitkeering bij beschikking vast. 1)

5. *Voorschriften ter uitvoering van dit artikel worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.* 2)

Art. 44. 3)

Artikel 7 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. De uitkeering, ingevolge het vorige artikel aan de besturen van bijzondere lagere scholen toe te kennen, wordt voor elken onderwijzer of kweekeling gesteld op het bedrag der bezoldiging, waarop hij aanspraak zou hebben gehad, indien hij in dezelfde hoedanigheid als onderwijzer of kweekeling bij het openbaar onderwijs werkzaam was geweest. De bezoldiging wordt vermeerderd met de toelagen, die aan onderwijzers bij het openbaar onderwijs worden toegekend wegens het bezit van akten of wegens het optreden als hoofd eener school, met uitzondering van hen, die optreden als hoofd eener school in de buitendistricten van Curaçao, voor welke onderwijzers de toelage zal bedragen f 200.— per jaar, wanneer de school meer dan 100 leerlingen telt, en f 150.— per jaar, wanneer de school 100 of minder leerlingen telt. 4)

2. De uitkeering voor onderwijzers in het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer heeft slechts plaats:

---

1) Nader geregeld in artikel 19 van P. B. 1922, No. 83, in verband met artikel 15 van dat besluit.

2) Zooals uit de gegeven toelichtingen blijkt zijn de verschillende voorschriften vastgesteld bij besluit van
25 October 1922, P. B. No. 56 (akte van benoeming);
14 November 1922, P. B. No. 65 (leerplan en rooster van lesuren);
2 December 1922, P. B. No. 69 (schoolverzuim; werkelijk schoolgaande);
16 December 1922, P. B. No. 83 (aanvraag en uitkeering), aangevuld bij besluit van 20 Juni 1923, P. B. No. 54.

3) Dit artikel is vervallen ingevolge artikel 4 van het Koninklijk besluit van 23 Juli 1913, No. 45, P. B. No. 47 en blijft buiten werking ingevolge het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53. In de plaats ervan treedt artikel 7 van het laatstgenoemde K. B.

4) Deze uitzondering was noodig, omdat de regeling van de toelagen voor openbare onderwijzers (zie het besluit van 30 Juli 1919, P. B. No. 52) geen gewag maakte van de hier genoemde toelagen. In de Onderwijzers-Bezoldigingsregeling 1923, P. B. 1923 No. 22, zijn voor de openbare onderwijzers overeenkomstige regelingen opgenomen.

a. *voor scholen met acht of meer leerjaren in het stadsdistrict van Curaçoo voor één onderwijzer als hoofd der school en voor één onderwijzer van bijstand;*
b. *voor andere scholen in het stadsdistrict van Curaçao voor één onderwijzer als hoofd der school;*
c. *voor scholen met acht leerjaren in het stadsdistrict van een der eilanden buiten Curaçao voor één onderwijzer als hoofd der school;*
waarbij voor de termijnsverhoogingen alleen de dienstjaren in het bezit van genoemde akte medetellen.

3. Voor meer onderwijzers in het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer, werkzaam aan de scholen genoemd in het vorig lid, alsmede voor dergelijke onderwijzers, werkzaam aan andere dan de in het vorige lid genoemde scholen komt voor de berekening der uitkeering ten hoogste het bezit der akte van bekwaamheid als onderwijzer der derde klasse in aanmerking, zullende voor het bezit van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer een toelage naar reden van f 300.— 's jaars worden genoten.

4. Voor de onderwijzers vierde klasse, in het bezit van een bewijs van toelating, bedoeld in het vierde lid van artikel 58 der Onderwijsverordening 1907, wordt f 800.— per jaar uitgekeerd. 1)

5. Indien een onderwijzer of kweekeling in den loop van het jaar in dienst wordt gesteld, tengevolge van afgelegd examen aanspraak op hooger uitkeering doet ontstaan, tengevolge van ontslag of vertrek de school verlaat of overlijdt, wordt de uitkeering berekend naar den in dit artikel aangegeven maatstaf, in evenredigheid van het aantal volle maanden, gedurende welke hij in dat jaar aan de school verbonden is geweest. 2)

6. Ter tegemoetkoming in de kosten van het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen en het aanschaffen van meubelen wordt per jaar uitgekeerd:

voor scholen van	*40 — 90*	*leerlingen*	*f 70.—*
„ „ „	*91 — 140*	*„*	*110.—*
„ „ „	*141 — 190*	*„*	*150.—*
„ „ „	*191 — 240*	*„*	*190.—*
„ „ „	*241 — 290*	*„*	*230.—*
„ „ „	*291 — 340*	*„*	*270.—*
„ „ „	*341 en meer*	*„*	*300.—*

1) De uitkeering voor deze onderwijzers wordt afzonderlijk vermeld, omdat zij niet bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn en hun bezoldiging niet voorkomt in de verschillende regelingen voor de openbare onderwijzers.

2) Nader geregeld in de artikelen 12 en 13 van het besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83.

7. De uitkeering krachtens het bepaalde in het eerste en het zesde lid wordt toegekend met ingang van den eersten der maand, waarin een begin wordt gemaakt met het onderwijs op de school, die voor een uitkeering in aanmerking komt.

8. De uitbetaling van de uitkeering geschiedt aan het einde van elke maand op den grondslag van het voor het voorafgaande dienstjaar daarvoor vastgestelde bedrag. Mogelijke verschillen tusschen dit bedrag en de som, waarop overeenkomstig het vierde lid van artikel 6 van dit besluit aanspraak kan worden gemaakt, worden verrekend nadat die som zal zijn bepaald. 1)

Art. 45. 2)

Artikel 8 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. Het onderwijzend personeel, dat aan een bijzondere lagere school, die voor de uitkeeringen, bedoeld in het eerste en zesde lid van artikel 7 van dit besluit 3) *in aanmerking komt, verbonden moet zijn, wordt bepaald op:*

a. *voor de scholen in het stadsdistrict op Curaçao: één op elk getal van ten hoogste vijftig leerlingen;*

b. *voor de overige scholen: één op elk getal van ten hoogste tachtig leerlingen.*

2. Wanneer aan een bijzondere lagere school, die aanspraak kan maken op uitkeering uit de koloniale kas, meer onderwijzers verbonden zijn dan het eerste lid van dit artikel voorschrijft, mogen voor het ontvangen van uitkeering ten hoogste zooveel onderwijzers in aanmerking komen, als er volgens het bepaalde in artikel 28 der Onderwijsverordening 1907 ten minste aan een openbare school werkzaam moeten zijn. 4)

---

1) Onder deze uitkeering wordt verstaan die wegens bezoldigingen. Voorschriften zijn gegeven in de artikelen 19, 20 en 21 van P. B. 1922, No. 83, terwijl artikel 22 van dat besluit de uitbetaling van de tegemoetkoming van het zesde lid (scholenbouw enz.) regelt.

2) Dit artikel is vervallen ingevolge artikel 4 van het Koninklijk besluit van 23 Juli 1913, No. 45, P. B. No. 47 en blijft buiten werking ingevolge het Koninklijk besluit van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53. In de plaats ervan treedt artikel 8 van het laatstgenoemde K. B.

3) Zie de tekst bij art. 44 van deze verordening.

4) In aanmerking komen: voor een school met 40 leerlingen.. een onderwijzer als hoofd, met 41 — 99 leerlingen.. twee onderwijzers, van 100 — 149 leerlingen.. drie onderwijzers, van 150 — 199 leerlingen.. 4 onderwijzers, van 200 — 249

Art. 46.

1. De hoofden van de gesubsidieerde bijzondere scholen in het eerste district 1) op het eiland Curaçao moeten in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 3de klasse en die op de overige scholen ten minste van eene akte als onderwijzer 4de klasse, een en ander zooals bedoeld bij de artikelen 30 en 31 van deze verordening.

2. Het verder onderwijzend personeel op de genoemde scholen moet in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 4de klasse, tenzij — en zulks ten aanzien van hoogstens de helft van het personeel van bijstand — het voorschrift van art. 6 toepassing erlangt. 2)

3. Hoofden van scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs moeten minstens in het bezit zijn van eene akte van bekwaamheid 3) voor onderwijzer 2de klasse, bedoeld bij art. 32 van deze verordening.

Art. 47. 4)

Artikel 9 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

Onder werkelijk schoolgaande kinderen en leerlingen wordt voor de toepassing van de artikelen 6 en 7 van dit besluit 5) *verstaan: kinderen van ten minste zesjarigen leeftijd, die volgens de door den Gouverneur gegeven voorschriften omtrent het aan-*

---

leerlingen.. vijf onderwijzers, van 250 — 299 leerlingen.. zes onderwijzers, van 300 — 349 leerlingen.. zeven onderwijzers, van 350 — 399 leerlingen.. acht onderwijzers, enz.

1) In de overige artikelen der verordening het stadsdistrict genoemd.

2) Hoogstens de helft van het verplichte personeel van bijstand mag dus kweekeling zijn. Wanneer het tweede lid van art. 8 van het K. B. 1922 (zie onder art. 45) wordt toegepast, wordt overeenkomstig art. 28, laatsten zin van het vierde lid, toegestaan dat de helft van het personeel van een school uit kweekelingen bestaat.

3) Het woord „bekwaamheid" kwam in plaats van „bevoegdheid" bij art. 6 van de verordening van 11 September 1923, P. B. 1924 No. 1.

4) Vervallen ingevolge art. 13 van het K. B. van 23 Augustus 1922, No. 46, P. B. No. 53, terwijl daarvoor in de plaats treden de hierbij opgenomen artikelen 9 en 10 van dat K. B.

5) Zie de tekst bij de artikelen 43 en 44 van deze verordening.

teekenen van het schoolbezoek niet meer dan een derde der schooltijden hebben verzuimd. 1)

Art. 48. 2)

Artikel 10 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

Zoolang de Protestantsche school te Piedra Plat op Aruba niet voldoet aan de eischen wat aantal leerlingen betreft in dit besluit 3) *gesteld, wordt per jaar aan het bestuur dier school een ondersteuning van f 800.— verleend.* 4)

HOOFDSTUK V.

Van het toezicht op het onderwijs.

Art. 49.

1. De hoofden, zoowel van openbare als van bijzondere scholen, en de overige onderwijzers zijn verplicht hun, die met het schooltoezicht zijn belast, de verlangde inlichtingen te geven omtrent de scholen en het onderwijs.

2. De onderwijzers van openbare scholen zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin die inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling en zoowel bij gelegenheid van schoolbezoek 5) als op andere tijdstippen.

3. Weigering in deze wordt gestraft met eene geldboete van 25 gulden en gevangenisstraf van drie dagen, tezamen of afzonderlijk, en bij herhaling telkens met eene geldboete van 50 gulden en gevangenisstraf van zes dagen, tezamen of afzonderlijk.

Art. 50.

Het algemeen toezicht op het onderwijs, is, onder oppertoezicht van den Gouverneur, in de kolonie opgedragen aan

---

1) Zie het besluit van 2 December 1922, P. B. No. 69.

2) Zie noot 4 op blz. 31.

3) Zoolang het aantal leerlingen boven zes jaar, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, minder dan 40 bedraagt (2de lid van art. 6 K. B. 1922, zie art. 43).

4) De uitbetaling dezer ondersteuning is geregeld in artikel 23 van het besluit van 16 December 1922, P. B. No. 83.

5) Zie artikel 16 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

den Inspecteur van het Onderwijs, — bovendien op Curaçao aan eene schoolcommissie en op elk der overige eilanden aan den Raad van Politie, als plaatselijke schoolcommissie.

Art. 51. 1)

Artikel 11 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. De Inspecteur van het Onderwijs en de leden van de Schoolcommissie op Curaçao worden door den Gouverneur benoemd.
2. De Inspecteur van het Onderwijs wordt voorzien van een door den Gouverneur vastgestelde instructie 2) en legt den bij die instructie voorgeschreven eed af.

Art. 52. 1)

Artikel 12 van K. B. 1922, P. B. No. 53.

1. De Schoolcommissie op Curaçao bestaat uit negen leden, van welke jaarlijks één lid aftreedt, dat echter mag worden herbenoemd. Zij kiest uit haar midden jaarlijks een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris en regelt haar werkzaamheden bij huishoudelijk reglement, dat aan de goedkeuring van den Gouverneur wordt onderworpen.
2. Op de overige eilanden mogen aan de plaatselijke schoolcommissie een of meer personen worden toegevoegd om haar in het toezicht op het onderwijs bij te staan. 3)

Art. 53.

1. De plaatselijke schoolcommissiën 4) bezoeken de scholen zoo dikwerf zij dit noodig achten, doch minstens eenmaal 's jaars; die bezoeken geschieden zooveel mogelijk door de leden van elk dier colleges gezamenlijk.

---

1) Vervallen ingevolge artikel 13 van het K. B. van 23 Augustus 1922 No. 46, P. B. No. 53, terwijl daarvoor in de plaats treden de artikelen 11 en 12 van dat K. B.
2) Vastgesteld bij besluit van 26 Augustus 1907, P. B. No. 26.
3) Toegepast voor Aruba en voor Bonaire.
4) In dit artikel zoowel in de overige, waarin van plaatselijke schoolcommissiën sprake is, (3, 16, 20, 27, 35, 36, 39, 41, 42, 54, 55, 56), wordt daaronder mede de Schoolcommissie op Curaçao verstaan.

2. Gemelde colleges zorgen, dat de verordening op het onderwijs wordt nageleefd, houden aanteekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen en van den staat van het onderwijs; geven den Gouverneur de inlichtingen, die hij mocht verlangen en doen aan den Gouverneur de voorstellen, die zij in het belang van het onderwijs noodig achten; verleenen den onderwijzers, die hunne voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijveren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te bevorderen; zenden jaarlijks vóór 1o. Maart aan den Gouverneur een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in hun ambtsgebied; bevorderen, zooveel zij vermogen, het getrouw schoolbezoek en doen voorstellen, die daartoe dienstig kunnen zijn.

Art. 54.

1. De leden der plaatselijke schoolcommissiën zijn evenals de Inspecteur van het Onderwijs bevoegd van de overtredingen dezer verordening proces-verbaal op te maken.
2. Alle scholen, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds voor hen toegankelijk.

Art. 55.

1. De Inspecteur van het Onderwijs bezoekt de scholen in het stadsdistrict op het eiland Curaçao minstens viermalen 's jaars, die in de buitendistricten van dat eiland minstens tweemalen 's jaars, die op de eilanden Aruba en Bonaire minstens eenmaal 's jaars en die op de overige eilanden der kolonie minstens eenmaal elke twee jaren. 1)
2. Aan den Inspecteur van het Onderwijs is bovendien opgedragen om, in overleg met de plaatselijke schoolcommissie, en, gehoord de hoofden der scholen, voor zoover de openbare scholen betreft:
a. de vacanties, een nauwkeurig jaarlijksch programma, door den Gouverneur goed te keuren, de bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeeling in klassen voor die scholen vast te stellen; 2)
b. te zorgen, dat er bij de regeling der schooluren voor de

---

1) Dit lid werd aldus gewijzigd bij de verordening van 15 Maart 1910, P. B. No. 11. Vóór deze wijziging moesten alle scholen op Curaçao minstens vier malen 's jaars bezocht worden.
2) Nader geregeld bij de artikelen 18 — 21, 31, 32 van het Schoolreglement 1923, P. B. 1922 No. 75.

schoolgaande kinderen gelegenheid gelaten wordt tot het ontvangen van godsdienstonderwijs. 1)

Art. 56.

Ten opzichte der openbare scholen hebben de plaatselijke schoolcommissiën het recht, op aanzoek der onderwijzers, leerlingen van de scholen te verwijderen. 2)

Overgangsbepalingen.

Art. 57.

1. De onder welken titel ook in dienst zijnde onderwijzers of onderwijzeressen, die bij het inwerkingtreden dezer verordening wettig in die betrekkingen zijn, behoeven om daarin voort te gaan, geene herbenoeming of erkenning, en worden, wat betreft hunne traktementen en de periodieke verhoogingen daarvan, in geen geval in hunne aanspraken verkort.

2. Hij, die bij de inwerkingtreding van deze verordening in het bezit is van de volgens de voorschriften der verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. 1884 No. 16) gevorderde bewijzen van bekwaamheid om in een hoogeren rang te worden benoemd dan dien hij bij die inwerkingtreding bekleedt, kan krachtens die bewijzen in den hoogeren rang worden aangesteld.

Art. 58.

1. Hij, die bij het inwerkingtreden dezer verordening aan eene bijzondere lagere school, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komt, als onderwijzer werkzaam is en het laatst voorafgegane jaar als zoodanig aan het onderwijs verbonden is geweest, wordt in den zin van deze verordening als onderwijzer 4de klasse aangemerkt, mits hij binnen 4 maanden na de invoering dezer verordening het daartoe strekkend verzoek aan den Gouverneur gedaan heeft.

2. Hij, die op dat tijdstip aan eene bijzondere lagere school, die voor uitkeering uit de koloniale kas in aanmerking komt, als kweekeling werkzaam is en het laatst voorafgegane jaar als zoodanig aan het onderwijs verbonden is geweest, wordt voor een termijn van drie jaren vrijgesteld van de bepaling van art. 6, sub *b*, en gedurende dat tijdsverloop in den zin van deze verordening als kweekeling aangemerkt, mits hij binnen 4

---

1) Zie artikel 33 van het Schoolreglement 1923.
2) Zie artikel 58 en 59 van het Schoolreglement 1923.

maanden na de invoering dezer verordening, het daartoe strekkend verzoek aan den Gouverneur gedaan heeft.

3. Of een persoon voor de toepassing van dit artikel als onderwijzer of als kweekeling moet worden aangemerkt, wordt door den Gouverneur beoordeeld.

4. Aan belanghebbenden wordt een bewijs van toelating of van vrijstelling door den Gouverneur uitgereikt.

Art. 59.

1. Hij, die bij de inwerkingtreding van deze verordening aan eene andere dan in het vorige artikel bedoelde school met het geven van onderwijs belast is, kan voor een termijn van drie jaren door den Gouverneur worden vrijgesteld van de bepaling van art. 5 omtrent de bewijzen van bekwaamheid en mag alsdan op die school zijne werkzaamheden gedurende dien termijn op den bestaanden voet voortzetten.

2. In bijzondere omstandigheden kan die termijn door den Gouverneur worden verlengd.

Art. 60.

De schoolcommissie op Curaçao is met het inwerkingtreden van deze verordening ontbonden, en geeft haar archief over aan de nieuwe commissie, overeenkomstig deze verordening door den Gouverneur benoemd.

Slotbepaling. 1)

Art. 61.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouver-

---

1) De laatste drie artikelen en het slot van het K. B. 1922, P. B. No. 53, luiden:

Artikel 13.

De artikelen 13, 14, 43, 47, 48, 51 en 52 van de Onderwijsverordening 1907 vervallen op het oogenblik, dat dit besluit in de kolonie Curaçao begint te werken. De artikelen 44 en 45 van die verordening blijven buiten werking.

Artikel 14.

De in dit besluit vervatte voorschriften mogen bij koloniale verordening worden gewijzigd, door andere vervangen of ingetrokken.

Artikel 15.

Dit besluit treedt in werking op een door den Gouverneur van

neur nader te bepalen dag 1), als wanneer alle vroegere verordeningen, bepalingen en besluiten, ter regeling van het onderwijs in deze kolonie, vervallen.

Curaçao te bepalen dag en werkt terug:

a. *wat betreft het bepaalde onder artikel 4 tot en met den eersten September 1918;*

b. *wat betreft het bepaalde onder artikelen 7, 8, 9 en 10 tot en met den eersten Januari 1920, en*

c. *wat betreft het bepaalde onder artikel 6 tot en met den eersten Januari 1922.*

1) Bepaald op 1 October 1907, zie P. B. 1907 No. 33.

OVERZICHT.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Onderscheiding in huis- en schoolonderwijs.
Art. 2. Onderscheiding in openbare en bijzondere scholen.
3de lid. Bijzondere scholen die uitkeering uit de koloniale kas genieten evenals de openbare toegankelijk zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid. 1)
Art. 3. Afkeuren van schoollokalen.
Art. 4. Besmettelijke ziekten. 2)
Art. 5. Stukken, vereischt voor het geven van onderwijs.
Art. 6. Vereischten om als kweekeling te worden toegelaten.
Art. 7. Strafbedreiging tegen overtreding. 3)
Art. 8. Het vervallen van de bevoegdheid tot het geven van onderwijs. 4)
Art. 9. Het terugverkrijgen van de vervallen bevoegdheid.
Art. 10. Gelegenheid tot het bijwonen van normaallessen.
Art. 11. Gelijkstelling van onderwijzeressen met onderwijzers.
Art. 12. Beperking van de toepasselijkheid van de verordening. 5)

HOOFDSTUK II.

Van het openbaar onderwijs.

(Art. 13.) Verdeeling in lager en meer uitgebreid lager. 6) Voertaal.
(Art. 14.) Omvang lager onderwijs. Uitbreiding voor zesklassige scholen. 7)
Art. 15. Lager onderwijs gratis voor kinderen van onvermogende ouders, van andere ouders een matig (evenredig) schoolgeld.
Art. 16. Regeling herhalingsonderwijs.

---

1) Gewijzigd P. B. 1907 No. 6 en P. B. 1924 No. 1.
2) Gewijzigd P. B. 1921 No. 66.
3) Gewijzigd P. B. 1917 No. 6.
4) Gewijzigd P. B. 1917 No. 6.
5) Aangevuld P. B. 1909 No. 31.
6) Vervallen. Vervangen door *art. 2 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
7) Vervallen. Vervangen door *art. 3 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*

HOOFDSTUK III.

Van de openbare onderwijzers.

---

1) Het 1ste en 2de lid zijn gewijzigd bij art 3 van P. B. 1924 No. 1 en het 4de en 5de lid zijn vervallen bij art. 24 van P.B. 1916 No. 37 (vaccineeren).
2) Aangevuld P. B. 1912 No. 13.
3) Aangevuld bij *art. 4 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
4) Aangevuld bij *art. 4 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
5) Aangevuld bij *art. 5 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
6) Het eerste lid gewijzigd en het vierde vervallen bij P. B. 1924 No. 1.

Art. 37. Eisch dat zij die als kweekeling werkzaam zijn binnen drie jaren het onderwijzers-examen moeten afleggen. 1)

Art. 38. Bezoldiging en toelage geregeld bij besluit.

Art. 39. Verbod van handel drijven, ambten en bedieningen bekleeden.
Verplichting tot het wonen in het district der school.

HOOFDSTUK IV.

Van het bijzonder onderwijs.

Art. 40. Vereischten voor het geven van bijzonder onderwijs.

Art. 41. Leeftijd van hoofden van bijzondere scholen. Verplichting kennis te geven van het openen der school.

Art. 42. 1. Examens voor bijzondere onderwijzers gelijk aan die voor openbare.
2. Scholen openen door hen, die examen hebben afgelegd in een vreemde taal en uitsluitend die taal onderwijzen.

(Art. 43). 2) 1. Voorwaarden voor het verkrijgen van een (bijdrage) uitkeering uit de koloniale kas.
2. Welke scholen daarvoor niet in aanmerking komen.
3. Schoolbestuur verplicht inlichtingen te geven.
4. Jaarlijks in Januari aanvrage inzenden.
5. Voorschriften ter uitvoering bij besluit.

(Art. 44). 3) 1. Grondslag der uitkeering.
2. Beperking voor bezitters hoofdakte.
3. Toelage voor die akte.
4. Toelage voor onderwijzers met toelating akte 4de klasse.
5. Steeds volle maanden dienst.
6. Tegemoetkoming scholenbouw.
7. Ingang der uitkeering en tegemoetkoming.
8. Tijdstip der uitbetaling.

(Art. 45). 4) 1. Verplicht aantal onderwijzers.

---

1) Het tweede lid vervallen bij P. B. 1924 No. 1.

2) Vervallen bij K. B. 1922, P. B. No. 53, vervangen door *art. 6 van dat K. B.*

3) Vervallen bij K. B. van 23 Juli 1913, P. B. No. 47. Eerst vervangen door art. 2 van dat besluit, dat in 1922 werd ingetrokken, nu vervangen door *art. 7 van K. B. 1922, P. B. No. 53.*

4) Vervallen bij K. B. van 23 Juli 1913, P. B. No. 47. Eerst vervangen door art. 3 van dat besluit, dat in 1922 werd ingetrokken, nu vervangen door *art. 8 van het K. B. 1922, P. B. No. 53.*

2. Uitkeering voor onderwijzers boven dat verplichte aantal.

Art. 46. Bevoegdheden voor hoofden van scholen. Aantal kweekelingen, die als leerkracht medetellen kunnen. 1)

(Art. 47). 2) Wat onder werkelijk schoolgaande kinderen en leerlingen wordt verstaan.

(Art. 48). 3) Ondersteuning Protestantsche school te Piedra Plat op Aruba.

HOOFDSTUK V.

Van het toezicht op het onderwijs.

Art. 49. Verplichting der onderwijzers aan het schooltoezicht inlichtingen te geven.

Art. 50. Aan wien het schooltoezicht is opgedragen.

(Art. 51). Benoeming van inspecteur en leden der Schoolcommissie. 4)

(Art. 52). 1. Samenstelling Schoolcommissie op Curaçao. 5)
2. Aanvulling plaatselijke Schoolcommissiën op de overige eilanden.

Art. 53. Werkkring der Schoolcommissie.

Art. 54. 1. Bevoegdheid tot het opmaken van proces-verbaal.
2. Toegang tot alle scholen.

Art. 55. 1. Schoolbezoek door den inspecteur. 6)
2. Regeling leerplan, vacanties, godsdienstonderwijs.

Art. 56. Verwijderen van leerlingen van openbare scholen.

Overgangsbepalingen.

Art. 57. 1. Bij het inwerkingtreden werkzaam zijnde onderzers behoeven geen erkenning of herbenoeming en behouden hun aanspraken op bezoldiging en periodieke verhoogingen.
2. Aanspraak op benoeming in een hoogeren rang.

Art. 58. Toelating als onderwijzer 4de klasse bij het gesubsidieerd bijzonder onderwijs en vrijstelling als kweekeling.

---

1) Gewijzigd bij P. B. 1924 No. 1.
2) Vervallen. Vervangen door *art. 9 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
3) Vervallen. Vervangen door *art. 10 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
4) Vervallen. Vervangen door *art. 11 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
5) Vervallen. Vervangen door *art. 12 van K. B. 1922 P. B. No. 53.*
6) Gewijzigd P. B. 1910 No. 11.

Art. 59. Vrijstelling van art. 5 voor onderwijskrachten aan andere bijzondere scholen.

Art. 60. Ontbinding Schoolcommissie en overgave archief.

Slotbepaling.

Art. 61. Inwerkingtreden op nader te bepalen dag, 1) waarop alle vroegere regelingen vervallen. 2)

---

1) Bepaald op 1 October 1907, P. B. No. 33.

2) In *art. 14 van het K. B. 1922, P. B. No. 53,* wordt bepaald op welke wijze het K. B. kan worden gewijzigd en in *art. 15* wordt aangegeven tot wanneer de verschillende bepalingen terugwerken.